

Η 12η Ακαδημαϊκή Διαβούλευση μεταξύ Ιουδαϊσμού και Ορθόδοξης Χριστιανοσύνης, η οποία συγκλήθηκε από το Οικουμενικό Πατριαρχείο και τη Διεθνή Εβραϊκή Επιτροπή για Διαθρησκειακές Διαβουλεύσεις (IJCIC), πραγματοποιήθηκε στις 7-10 Δεκεμβρίου 2025 στη Γενεύη της Ελβετίας. Κατά την έναρξη, ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος εκφώνησε την κεντρική ομιλία. Η διαβούλευση - η οποία σηματοδοτεί σχεδόν μισό αιώνα διαλόγου μεταξύ των δύο παγκόσμιων θρησκευτικών κοινοτήτων - ήταν αφιερωμένη στο θέμα «Ιερότητα του Τόπου - Ιερότητα του Χώρου» και συμπροεδρεύθηκε από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Χαλκηδόνος Εμμανουήλ και τον Πρόεδρο της IJCIC, Ραβίνο Mark Dratch.

Στην κεντρική του ομιλία, ο Οικουμενικός Πατριάρχης τόνισε ότι «Εδώ, μέσα από αυτή τη διαβούλευση, οικοδομούμε μαζί έναν ιερό χώρο, καθώς συναντούμε ο ένας τον άλλον μέσα σε ένα πεδίο μάθησης, εμπιστοσύνης και ελπίδας. Καθώς συνεχίζουμε τον διάλογό μας, είθε να ενισχυόμαστε από τη μαρτυρία των παραδόσεών μας και των πνευματικών μας γιγάντων, ώστε να μην αποσυρόμαστε στην απομόνωση, αλλά να επεκτείνουμε τα όρια της αγιότητας στον κόσμο μας.»

Της ομιλίας του Οικουμενικού Πατριάρχη είχαν προηγηθεί εισαγωγικά σχόλια του Μητροπολίτη Εμμανουήλ και του Ραβίνου Dratch, ενώ ακολούθησε απάντηση από τον Ραβίνο Καθηγητή Richard Marker, έναν από τους πρώην προέδρους της IJCIC και κύριο σύνδεσμο της επιτροπής με τους Ορθόδοξους Χριστιανούς εταίρους για την προετοιμασία της διμερούς διαβούλευσης. Τα μέλη της οργανωτικής επιτροπής ήταν: π. Πρεσβύτερος Michael Azar, PhD· Ραβίνος Shoshana Boyd Gelfand· Ραβίνος Δρ. Joe Kanofsky· π. Πρωτοπρεσβύτερος του Οικουμενικού Θρόνου Νικόλαος Καζαριάν, PhD· Ραβίνος Daniel F. Polish· Αιδεσιμολ. Πρωτοπρεσβύτερος Geoffrey Ready, PhD· και ο Δρ. Gary Vachicouras.

Στο καλωσόρισμά του, ο Ραβίνος Dratch εξήρε «το θάρρος και το όραμα όλων όσων έχουν στηρίξει τον διάλογο μεταξύ Εβραίων και Ορθόδοξων Χριστιανών», καθώς και τη «υπομονετική διπλωματία» και τη «προσωπική θερμότητα» που «μετέτρεψαν τη θεσμική δέσμευση σε πραγματική φιλία». Είπε: «Από τις πρώτες μας συναντήσεις, βαδίσαμε μαζί ένα

μονοπάτι που λίγοι θα μπορούσαν να είχαν φανταστεί. Μάθαμε ο ένας από τον άλλον, μιλήσαμε μεταξύ μας, ονειρευτήκαμε μαζί».

Μετά από δικά του λόγια καλωσορίσματος, ο Μητροπολίτης Εμμανουήλ παρουσίασε ένα αφιέρωμα για τα 50 χρόνια εβραϊκο-ορθόδοξων χριστιανικών σχέσεων, τιμώντας τη μνήμη του αοιδίμου Μητροπολίτη Αδριανουπόλεως Δαμασκηνού (1936-2011) και του Δρ. Gerhart M. Riegner (1911-2001) και τον πρωτοποριακό τους ρόλο στην έναρξη του διαλόγου. Δήλωσε: «Βρισκόμαστε εδώ, στη Γενεύη. Έναν τόπο ιδιαίτερου βάρους, έναν χώρο εμποτισμένο με ιστορία και με την αγωνία του διαλόγου, σχεδόν πενήντα χρόνια μετά την έναρξη αυτής της συνομιλίας. Είναι, θα έλεγε κανείς, μια στιγμή όπου η ιστορία συναντά τη θεολογία ως βιωματική πραγματικότητα που υπερβαίνει την αφηρημένη σύλληψη» Ακολούθησε προβολή φωτογραφικού αφιερώματος, προετοιμασμένου από τον Δρ. Vachicouras, που ανατρέπει σε πέντε δεκαετίες πλούσιας και ουσιαστικής ιστορίας.

Το προηγούμενο βράδυ, μετά τους χαιρετισμούς σε δείπνο έναρξης των εργασιών από τον Μητροπολίτη Εμμανουήλ και τον Αντιπρόεδρο της IJCIC David Michaels, ο π. Azar παρουσίασε ανασκόπηση των προηγούμενων διαβουλεύσεων μεταξύ Εβραίων και Ορθόδοξων Χριστιανών.

Κατά το υπόλοιπο της πρώτης ημέρας του διαλόγου, ο Ραβίνος Kanofsky και ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σουηδίας και πάσης Σκανδιναβίας Κλεόπας συζήτησαν το θέμα «Τι καθιστά έναν χώρο ιερό;». Ο Ραβίνος Δρ. David Sandmel και ο π. Azar παρουσίασαν το συνεχιζόμενο πρόγραμμα «Πώς να μιλάμε για τον Άλλον;». Έπειτα, ο Ραβίνος Noam Marans και η Εξοχήτά του Πρέσβης Michał Klinger ανέπτυξαν το θέμα «Ο χώρος ως δύναμη – Έλεγχος, ταυτότητα και ιερή έκφραση».

Την επόμενη ημέρα, η Ραβίνα Shoshana Boyd Gelfand και ο Πρωτοπρεσβύτερος Ready καθοδήγησαν τους αντιπροσώπους σε κοινή άσκηση εξερεύνησης θρησκευτικών κειμένων και της ερμηνείας τους. Στη συνέχεια, ο Ραβίνος Sandmel και ο Δρ. Theodor Keskos συζήτησαν το θέμα «Ιερότητα σε χώρους πέραν των πρωτευόντων» σε κάθε παράδοση.

Οι συμμετέχοντες επισκέφθηκαν την ιστορική Συναγωγή Beth-Yaacov της Γενεύης και το Ορθόδοξο Κέντρο του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Σαμπεζί. Εκεί άκουσαν χαιρετισμούς από εκπροσώπους των κοινοτήτων: τον Αρχιεπίσκοπο Γενεύης Mikhaël Benadmon και τον Αντιπρόεδρο της Εβραϊκής Κοινότητας Γενεύης (CIG) Fabrice Madar, καθώς και τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ελβετίας Μάξιμο, διευθυντή του Ορθόδοξου Κέντρου. Ο Δρ. Βαχικούρας πραγματοποίησε ξενάγηση στον χώρο.

Την τελευταία ημέρα της διαβούλευσης, ο Ραβίνος Dratch προέδρευσε συζήτησης με θέμα «Πώς οι Παραδόσεις μας διδάσκουν τα ίδια κείμενα;». Στη συνέχεια, ο ίδιος και ο π. Καζιριάν παρουσίασαν εισηγήσεις με θέμα «Εικονικός Χώρος», ακολουθούμενες από συζήτηση για τις προκλήσεις της ψηφιακής κουλτούρας και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης μέσα σε αμφότερες τις θρησκευτικές παραδόσεις.

Οι αντιπρόσωποι κατόπιν εξέτασαν και ενέκριναν το παρόν ανακοινωθέν, το οποίο παρουσίασαν ο π. Καζιριάν και ο κ. Michaels, και άκουσαν καταληκτικούς λόγους σχετικά με τη συνέχιση των προσπαθειών για περαιτέρω πρόοδο και εμβάθυνση των σχέσεων μεταξύ Εβραίων και Ορθόδοξων Χριστιανών ανά τον κόσμο.

Η πρώτη διεθνής ακαδημαϊκή διαβούλευση μεταξύ Εβραίων και Ορθόδοξων Χριστιανών πραγματοποιήθηκε στο Λουκέρνη το 1977. Επόμενες συναντήσεις έλαβαν χώρα στο Βουκουρέστι, την Αθήνα, τα Ιεροσόλυμα, τη Θεσσαλονίκη και τη Βιέννη. Οι συναντήσεις αυτές εξέτασαν θέματα όπως νόμος, παράδοση και κοινότητα, συνέχεια και ανανέωση, νεωτερικότητα, ειρήνη και δικαιοσύνη, θρησκευτική ελευθερία, παγκόσμιες κρίσεις και ηθικά ζητήματα, περιβάλλον, πνευματικά κέντρα και διασπορές, η σημασία της Ιερουσαλήμ και η διαχείριση των «σχέσεων με τον κόσμο και μεταξύ μας».

Στη Γενεύη συμμετείχαν ανώτεροι εκπρόσωποι από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας, το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, το Πατριαρχείο Ρουμανίας, το Πατριαρχείο Βουλγαρίας, το Πατριαρχείο Γεωργίας, την Εκκλησία της Κύπρου, την Εκκλησία της Ελλάδος, την Εκκλησία της Πολωνίας, την Εκκλησία της Αλβανίας και την Εκκλησία Τσεχικών Χωρών και Σλοβακίας. Προκαθήμενοι από διάφορες περιοχές του κόσμου απέστειλαν επίσης γραπτά μηνύματα στη συνέλευση. Όπως συνηθίζεται στην ιστορία της διαβούλευσης, η Αγία Έδρα έστειλε παρατηρητή: τον Σεβ. Αρχιεπίσκοπο Flavio Pace, Γραμματέα του Δικαστηρίου για την Προώθηση της Χριστιανικής Ενότητας και Αντιπρόεδρο της Επιτροπής για τις Θρησκευτικές Σχέσεις με τους Εβραίους.

Η IJCIC αποτελεί τον αναγνωρισμένο εκπρόσωπο της διεθνούς εβραϊκής κοινότητας στους διαλόγους με άλλες μεγάλες θρησκείες του κόσμου. Οι συμμετέχοντες οργανισμοί της περιλαμβάνουν: American Jewish Committee, Anti-Defamation League, B'nai B'rith International, Central Conference of American Rabbis, Israel Jewish Council on Interreligious Relations, Rabbinical Assembly, Rabbinical Council of America, Union for Reform Judaism, Union of Orthodox Jewish Congregations of America, United Synagogue of Conservative Judaism και World Jewish Congress.

Οι συμμετέχοντες ολοκλήρωσαν τη διαβούλευση με βαθιά ευγνωμοσύνη για το πνεύμα συναδελφικότητας και αμοιβαίου σεβασμού που χαρακτήρισε τις ημέρες τους μαζί.

Οι συνομιλίες τους, οι κοινές εμπειρίες και οι στιγμές μάθησης δημιούργησαν μια αυθεντική αίσθηση συνεργασίας και ανανεωμένου διαλόγου.

ΠΗΓΗ: [Ιστότοπος Οικουμενικού Πατριαρχείου «Ανακοινωθέν της 12ης Ακαδημαϊκής Διαβούλευσης μεταξύ Ιουδαϊσμού και Ορθόδοξης Χριστιανοσύνης»](#)